

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Handlingsplan för mottagande av ensamkommande barn, del 3

Beslutsunderlag

- Sundbybergs stads revisorers granskning av mottagandet av ensamkommande barn, revisionskrivelse, finns i diariet dnr SAN-0148/2016
- Granskning av mottagandet av ensamkommande barn, rapport Ernst & Young, finns i diariet dnr SAN-0148/2016
- Social- och arbetsmarknadsnämndens uppdrag till förvaltningen, september 2016, finns i diariet dnr SAN-0141/2016
- Social- och arbetsmarknadsförvaltningens skrivelse den 1 februari 2017, delrapport 1, avseende handlingsplan för ensamkommande barn, finns i diariet dnr SAN-0141/2016
- Social- och arbetsmarknadsförvaltningens skrivelse den 20 mars 2017, delrapport 2, avseende handlingsplan för ensamkommande barn, finns i diariet dnr SAN-0141/2016
- Social- och arbetsmarknadsförvaltningens skrivelse den 7 april 2017 till Fokus barn och unga, finns i diariet dnr SAN-0148/2016
- Social- och arbetsmarknadsförvaltningens skrivelse den 15 maj 2017 som svar på revisorernas granskningsrapport, finns i diariet dnr SAN-0148/2016
- Förslag till mottagandeplan den 16 augusti 2017
- Social- och arbetsmarknadsförvaltningens reviderade skrivelse den 24 augusti 2017

Sammanfattning

Social- och arbetsmarknadsnämnden gav i oktober 2016 förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för det fortsatta arbetet med mottagandet av ensamkommande barn och unga. Arbetet har delrapporterats till nämnden och slutrapporterats i och med denna rapport. Slutrapport skulle ha skett i juni 2017 men behövde bearbetas något ytterligare och därför tas upp vid nämndens sammanträde i augusti. Rapporten mynnar, i enlighet med såväl nämndens deluppdrag nummer två som med revisorernas rekommendationer, ut i ett förslag på en konkret modell för förvaltningens arbete och samverkan med andra berörda aktörer och förvaltningar, den så kallade mottagandeplanen. I denna slutrapport föreslås också årlig uppföljning och revidering av handlingsplanen, vilken fortsättningsvis utgörs av nämnda mottagandeplan, med start i januari 2018.

Sundbybergs
stad

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen 2017-08-16
Josefina Streling

Dnr SAN-0141/2016

Rev. 2017-08-24

2 (8)

Förslag till beslut

1. Mottagandeplanen för ensamkommande barn och unga godkänns.
2. Mottagandeplanen för ensamkommande barn och unga följs upp och revideras i januari 2018, därefter årligen.

Leif Hallström/Anna Åström Brevitz
Tf. förvaltningschef

Inledning

Den globala migrationen befinner sig fortsatt på historiskt höga nivåer, trots att antalet personer som söker asyl i Sverige och Europa minskat kraftigt de senaste 18 månaderna. I dagsläget befinner sig drygt 65 miljoner människor på flykt undan krig, förföljelse och svåra ekonomiska och sociala omständigheter. Av dessa är drygt 21 miljoner flyktingar¹.

Minskat antal asylsökande 2016 och 2017

Under förra året sökte cirka 29 000 personer asyl i Sverige, av dessa var cirka 2 200 ensamkommande barn². Detta kan jämföras med siffror från år 2015 då nästan 163 000 personer sökte asyl, varav nästan 35 000 var minderåriga ensamkommande barn³. Vid utgången av april i år har nästan 2 600 personer sökt asyl i Sverige. Av dessa är nästan 400 ensamkommande barn⁴. Till och med dags datum har det under året anvisats tre ensamkommande barn till Sundbyberg.

Fortsatt stort behov av insatser för målgruppen ensamkommande barn

Trots att antalet ensamkommande barn har minskat kraftigt sedan år 2015 är behovet av insatser till målgruppen fortsatt stort, detta då en relativt hög andel, drygt 76 procent har fått beslut om tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd⁵. Andra ensamkommande barn och unga väntar fortfarande på beslut i sitt asylärende och har därför fortsatt rätt till boende och omsorg. Barn och ungas erfarenheter före och under flykten, i kombination med en utdragen asylprocess, har också lett till en ökande psykisk ohälsa hos målgruppen⁶. En tät samverkan mellan de verksamheter som möter och arbetar med ensamkommande barn och unga måste

---

¹ FN:s flyktingorgan, UNHCR, statistik. 2017-05-23:
<http://www.unhcr.org/neu/se/om-oss/siffror>

² Migrationsverket, antal asylsökande till Sverige 2000 – 2016, statistik. 2017-05-23:
<https://www.migrationsverket.se/download/18.585fa5be158ee6bf362fd2/1485556063045/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+2000-2016.pdf>

³ Migrationsverket, antal asylsökande till Sverige 2000 – 2016, statistik. 2017-05-23:
<https://www.migrationsverket.se/download/18.585fa5be158ee6bf362fd2/1485556063045/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+2000-2016.pdf>

⁴ Migrationsverket, inkomna ansökningar om asyl år 2017, statistik. 2017-05-23
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6146d7/1493731947147/Inkomna+ans%C3%B6kningar+om+asyl+2017+-+Applications+for+asylum+received+2017.pdf>

⁵ Migrationsverket, avgjorda asylärenden år 2017, statistik. 2017-05-23
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6146d1/1493731947124/Avgjorda+asyl%C3%A4renden+2017+-+Asylum+decisions+2017.pdf>

⁶ Barnombudsmannen, 2017, Vi lämnade allting och kom hit, rapport. 2017-05-23:
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/vi-lamnade-allting-och-kom-hit-barnombudsmannen-2017.pdf>

därför till för att kunna tillhandahålla rätt insatser i rätt tid. I Sundbyberg finns det också ett fortsatt stort behov av att stärka samverkan mellan socialtjänsten och barn- och utbildningsförvaltningen samt landstinget för att möjliggöra att de ensamkommande barn som är placerade i staden både får tillräckligt pedagogiskt stöd och tillgång till insatser som motverkar psykisk ohälsa.

Nämndens uppdrag till förvaltningen

Det arbete som redovisas i denna skrivelse bygger på ett uppdrag om att ta fram en handlingsplan som förvaltningen fått av nämnden hösten 2016. Arbetet med handlingsplanen inleddes i oktober och skulle enligt den nuvarande tidplanen, slutligt ha återrapporterats i juni 2017. Slutrapporten har blivit något fördröjd och återrapporteras därför i augusti 2017. Uppdraget består av ett antal olika del-/effektmål som lyder enligt nedan:

1. Kartläggning av aktuella placeringar rörande ensamkommande barn avseende former, volymer och kostnader.
2. En modell ska finnas för hur förvaltningen arbetar med mottagandet av ensamkommande barn samt för hur samverkan sker med barn- och utbildningsförvaltningen och andra relevanta aktörer kring målgruppen.
3. En boendekedja för ensamkommande barn ska finnas.
4. Enheten boende för ensamkommande barn ska till den 1 juli 2017 ha ställt om sina boenden så att de är anpassade till de nya ersättningsreglerna.
5. Tydliggörande av det juridiska läget avseende
  - a. asylsökande ensamkommande barn (inte fått PUT) som fyller 18 år och ska överföras till Migrationsverkets asylboende samt ta fram samt
  - b. kommunens roll när det gäller åldersbestämning av ensamkommande barn.

Återrapportering av punkterna 1 (kartläggning av aktuella placeringar) och 3 (boendekedja) tidsattes till nämndens första sammanträde år 2017 och punkterna 2 (en så kallade mottagandeplan) och 5 (tydliggörande av det juridiska läget) tidsattes till nämndens andra sammanträde i år. Punkt nummer 4 kan inte återrapporteras på samma sätt som övriga punkter, då åtgärderna både är komplexa och beroende av andra faktorer, exempelvis tillgången på nya lokaler som kan ställas om till billigare boenden. Dock ska förvaltningen vidta åtgärder som, så långt det går, möjliggör en omställning av verksamheterna så att dessa överensstämmer med de nya ersättningsreglerna som träder i kraft 1 juli i år.

Tidigare återrapporteringar

Förvaltningen inkom i februari 2017 med en första delrapport av uppdraget till nämnden. Denna rapport bestod av en kartläggning av aktuella placeringar, barn och boendeformer samt kostnader kopplade till dessa. Därtill följde också en beskrivning av arbetet med en boendekedja.

Förvaltningen inkom i mars 2017 med en andra delrapport av uppdraget till nämnden. Denna rapport bestod av en kartläggning av stadens pågående arbete med ensamkommande barn inom olika nämnders verksamhetsområde samt ett tydliggörande av det juridiska läget kring målgruppen asylsökande ungdomar som fyllt 18 år men som ännu inte fått beslut i sitt ärende. Därtill följde också ett antal förslag på fortsatta åtgärder inom förvaltningen för att uppnå handlingsplanens intentioner.

Arbetet med verksamhetsomställningen för att anpassa kostnaderna till den nya ersättningsförordningen följs upp regelbundet, bland annat i tertialrapporten. På samma sätt följs antalet barn och unga med behov av olika boenden upp i arbetsgruppen för handlingsplanen. I denna arbetsgrupp ingår lokalansvarig på förvaltningen som vidare rapporterar behovet av bostäder till det centrala borådet.

Granskning av stadens mottagande

I februari 2017 lämnades även en granskningsrapport av stadens samlade mottagande av ensamkommande barn till kommunstyrelsen. Granskningen initierades av stadens förtroendevalda revisorer och genomfördes av Ernst & Young.

Syftet med granskningen har varit att se hur ändamålsenligt samarbetet är mellan berörda nämnder samt med andra myndigheter för att tillgodose ensamkommande barns behov. I granskningen har också ingått att bedöma huruvida staden har tillräcklig beredskap för att ta emot ensamkommande barn på ett ändamålsenligt sätt. Granskningsrapporten består också av separata rekommendationer till kommunstyrelsen, social- och arbetsmarknadsnämnden samt grundskole- och gymnasienämnden för det fortsatta arbetet.

I granskningen framkommer det att nämnderna samarbetar i viss utsträckning och att samarbetet mellan vissa verksamheter fungerar väl. Dock saknas det uppbyggda samverkansstrukturer kring målgruppen ensamkommande barn. För att säkerställa ett gott mottagande bör därför samverkan systematiseras. Även uppföljningen behöver stärkas och samordnas för att möjliggöra en samlad bild av målgruppen. I skrivelsen framgår också att den av nämnden beslutade handlingsplanen för ensamkommande barn stärker stadens förutsättningar att systematiskt planera och följa upp mottagandet framgent.

Rekommendationer till förvaltningen

För social- och arbetsmarknadsnämnden lämnas följande rekommendationer:

- Säkerställ en systematisk planering och uppföljning avseende mottagandet av ensamkommande barn utifrån beslutad handlingsplan
- Vidareutveckla samarbetet med kultur- och fritidsnämnden avseende en meningsfull fritid för ensamkommande barn och ungdomar
- Stärk samverkan med landstinget

Pågående arbete

Nämnden har vidtagit ett antal åtgärder för att möta rekommendationerna i revisorernas granskning. Bland annat avser detta framtagandet av denna mottagandeplan och en förvaltningsövergripande dialog med kultur- och fritidsnämnden kring samverkan med civilsamhällesorganisationer som möter ensamkommande barn. Förvaltningen har utöver detta fått i uppdrag från Fokus Barn och Unga att ta fram ett kunskapsstöd kring psykisk ohälsa hos målgruppen ensamkommande barn. För mer information om det pågående arbetet, hänvisas till nämndens skrivelse (beslutad 30 maj 2017) som svar på revisorernas granskningsrapport, finns i diariet dnr SAN-0148/2016.

Mottagandeplanen

Syfte

Mottagandeplanens syfte är att på ett tydligt och konkret sätt stärka förvaltningens förutsättningar att arbeta i enlighet med den av nämnden beslutade handlingsplanen för ensamkommande barn samt att uppfylla revisorernas rekommendationer till nämnden.

Den mottagandeplan som presenteras nedan avser att uppfylla punkt 2 i nämndens uppdrag till förvaltningen:

3. ”En modell ska finnas för hur förvaltningen arbetar med mottagandet av ensamkommande barn samt för hur samverkan sker med barn- och utbildningsförvaltningen och andra relevanta aktörer kring målgruppen”.

Mottagandeplanen kan alltså både ses som ett av handlingsplanens flera delmål men också som uppdragets slutgiltiga produkt, då den mynnar ut i ett planerings- och uppföljningsdokument som lägger grunden till förvaltningens fortsatta arbete.

Typ av dokument

Mottagandeplanens innehåll överensstämmer med stadens bestämmelser om innehållet i en handlingsplan som är ett dokument som ska:

”... innehålla konkreta beskrivningar av enstaka och/eller återkommande aktiviteter som ska genomföras samt en tidplan för när och hur aktiviteterna ska genomföras. Det ska även anges vem eller vilka som ansvarar för genomförandet. Hur handlingsplanen ska finansieras ska också framgå. En handlingsplan ska alltid ha en avgränsad giltighetstid. En handlingsplan kan beslutas av nämnd eller styrelse, även kommunfullmäktige kan i vissa fall besluta om handlingsplaner. Det förekommer även att förvaltningarna tar fram handlingsplaner som inte beslutas av nämnd men som ändå följer dessa principer”.

Genom att i ett separat dokument på ett systematiskt sätt beskriva uppdraget, ansvars- och rollfördelningen samt formerna för återrapportering underlättas också den övergripande uppföljningen av mottagandet.

Styrnivå

Mottagandeplanens ansvarsnivåer består av nämnd, utskott, förvaltningschef, övriga chefer och tjänstemän.

Innehåll och områden

Mottagandeplanen omfattar nämndens verksamhetsområden för målgruppen ensamkommande barn. Här avses socialtjänstinsatser och i viss utsträckning även arbetsmarknadsinsatser som kan beviljas utan biståndsbeslut:

- Boenden, avtal- och placeringar, insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) samt praktik och arbete.

Mottagandeplanen innehåller också en beskrivning av det stöd som förvaltningen centralt kan bistå verksamheterna med i implementeringen och uppföljningen av mottagandeplanen och eventuella nya uppdrag. För denna del ansvarar idag avdelningen för stöd och utveckling.

Avgränsningar

I uppdragets punkt nummer 2 står att förvaltningen ska beskriva hur samverkan sker med barn- och utbildningsförvaltningen, andra förvaltningar och relevanta aktörer. Samverkansfrågan hanteras i denna skrivelse på så sätt att mottagandeplanen innehåller en kolumn där det tydliggörs på vilka områden förvaltningen bör söka samverkan med andra förvaltningar och aktörer. Dock kan inte direktiv om uppföljning, former eller frekvens för dessa beskrivas på samma sätt som förvaltningens egna verksamheter. Detta då dessa är reglerade under andra nämnder eller helt faller utanför stadens organisation.

Beredskap krävs för att hantera nya behov framöver

Under arbetets gång med mottagandeplanen har det framkommit nya behov i arbetet. Bland annat visade kartläggningen av stadens sammantagna arbete att ytterligare uppföljningar behövs av ensamkommande barn och ungas kunskapsutveckling, psykiska hälsa och arbetsmarknadsetablering. Strax därefter fick förvaltningen i uppdrag från Fokus barn och unga (FBoU) att samordna arbetet med ett kunskapsstöd kring psykisk ohälsa hos målgruppen. Detta är endast två exempel på den beredskap som nämnden behöver ha för att även på längre sikt kunna säkerställa en systematisk planering och mottagande av ensamkommande barn och unga i Sundbyberg.

Planerade åiterrapporteringar

Arbetet har sedan oktober 2016 genererat ett antal ytterligare uppdrag till förvaltningen. Nedan följer de nya uppdrag som ska åiterrapporteras under året.

- Stärkt dialog med civilsamhället i samverkan med kultur- och fritidsnämnden: oktober 2017. Ansvarig verksamhet: Stöd och utveckling.
- Kunskapsstöd kring psykisk ohälsa hos ensamkommande barn: i samband med 2018 års uppföljning av mottagandeplanen. Ansvarig verksamhet: Fokus Barn och Unga.

- Stärkt uppföljning av ensamkommande barns kunskapsutveckling, psykiska hälsa och arbetsmarknadsetablering: december 2017. Ansvarig verksamhet: Enheten för ensamkommande barn.

Revidering av mottagandeplanen

I enlighet med stadens regler för olika styrdokument ska en handlingsplan, tillika mottagandeplan, gälla under en begränsad period. Med anledning av detta föreslår förvaltningen att nämnden beslutar att mottagandeplanen ska revideras i samband med nämndens första sammanträde år 2018 för att därefter revideras på årsbasis.